

Doc. Ing. arch. Miroslav Kopecký, CSc.

ODRAZ SPOLOČENSKEJ TRANSFORMÁCIE V PROBLEMATIKE BEZBARIÉROVÉHO RIEŠENIA BUDOV

Problematika výskumnej úlohy „Odraz spoločenskej transformácie v problematike bezbariérového riešenia budov“ je prirodzeným nadviazaním na výskumné práce pracovníkov Katedry architektonickej tvorby budov pre administráciu, školstvo, obchod, služby, dopravu a verejné stravovanie vykonávané od roku 1991.

Východzou tézou riešeného výskumného projektu je, že uspokojivo zabezpečiť bezbariérovosť obytného prostredia je možné len za predpokladu splnenia viacerých podmienok, medzi ktoré predovšetkým radíme:

a) vnímanie a rešpektovanie handicapovaných osôb ako prirodenej súčasti ľudskej populácie, čo v dôsledku znamená zabezpečenie rovnocenných podmienok bytia nielen v zmysle základných potrieb, ale aj nadstavbovej zložky, t.j. nárokov,

b) dôsledné napĺňanie opatrení všetkými zainteresovanými subjektami zúčastnenými v procese tvorby životného prostredia,

c) vzhľadom na rozsah a investičnú náročnosť realizácie bezbariérovosti v existujúcom stavebnom fonde je nutné stanovenie priorít a uskutočnenie debarierizácie budov cielavodomým postupom.

Podkladovým, porovnávacím materiálom pre stanovenie miery stabilizácie resp. dynamiky premien bola ako štruktúra druhovosti zariadení občianskej vybavenosti, tak i rozsah a spôsob zabezpečenia prístupnosti obytného prostredia pre handicapované osoby v Trenčíne.

Časový rámec vymedzoval prieskum stavebného fondu v rokoch 1991 až 1992, ktorého výsledky sú zapracované vo výskumnom projekte „Metodicko-koncepcné princípy tvorby obytného prostredia pre zdravotne postihnutých občanov (graf 1, 2) a prieskum uskutočnený v rokoch 1997-1998.

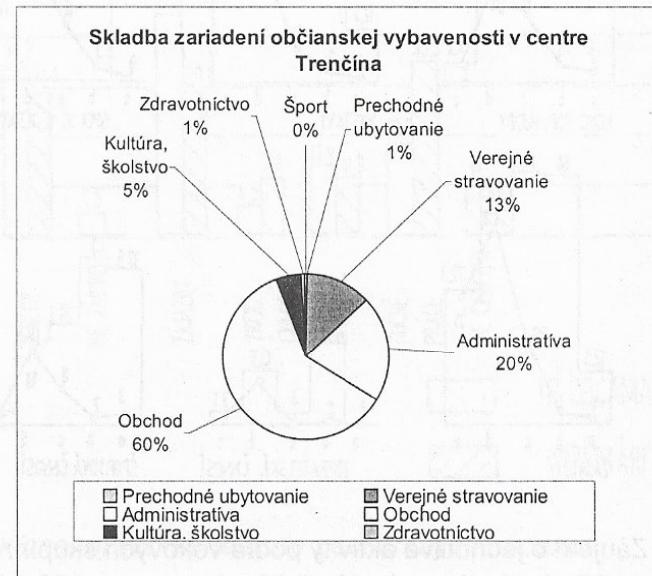
Prieskum sa realizoval celoplošne u objektov občianskej vybavenosti, resp. budov so vstava-

nou občianskou vybavenosťou s prehĺbením na úroveň jednotlivých zariadení a ich zatriedením do 7 druhových skupín.

Jednotlivé skupiny tvoria budovy pre obchod a služby, kultúru a školstvo, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, zdravotníctvo a šport.

Porovnaním výsledkov oboch prieskumov sa preukázalo, že dynamika zmien v rámci občianskej vybavenosti sa oproti explózii v prvých rokoch spoločenskej transformácie znížila. Pri analýze sa preukázalo, že v porovnaní k celkovému počtu zmien v oblasti prístupnosti pre telešne postihnutých občanov sa adekvátnie opatrenia uskutočnili najmä u novostavieb, v ostatných prípadoch iba v minimálnej mieri.

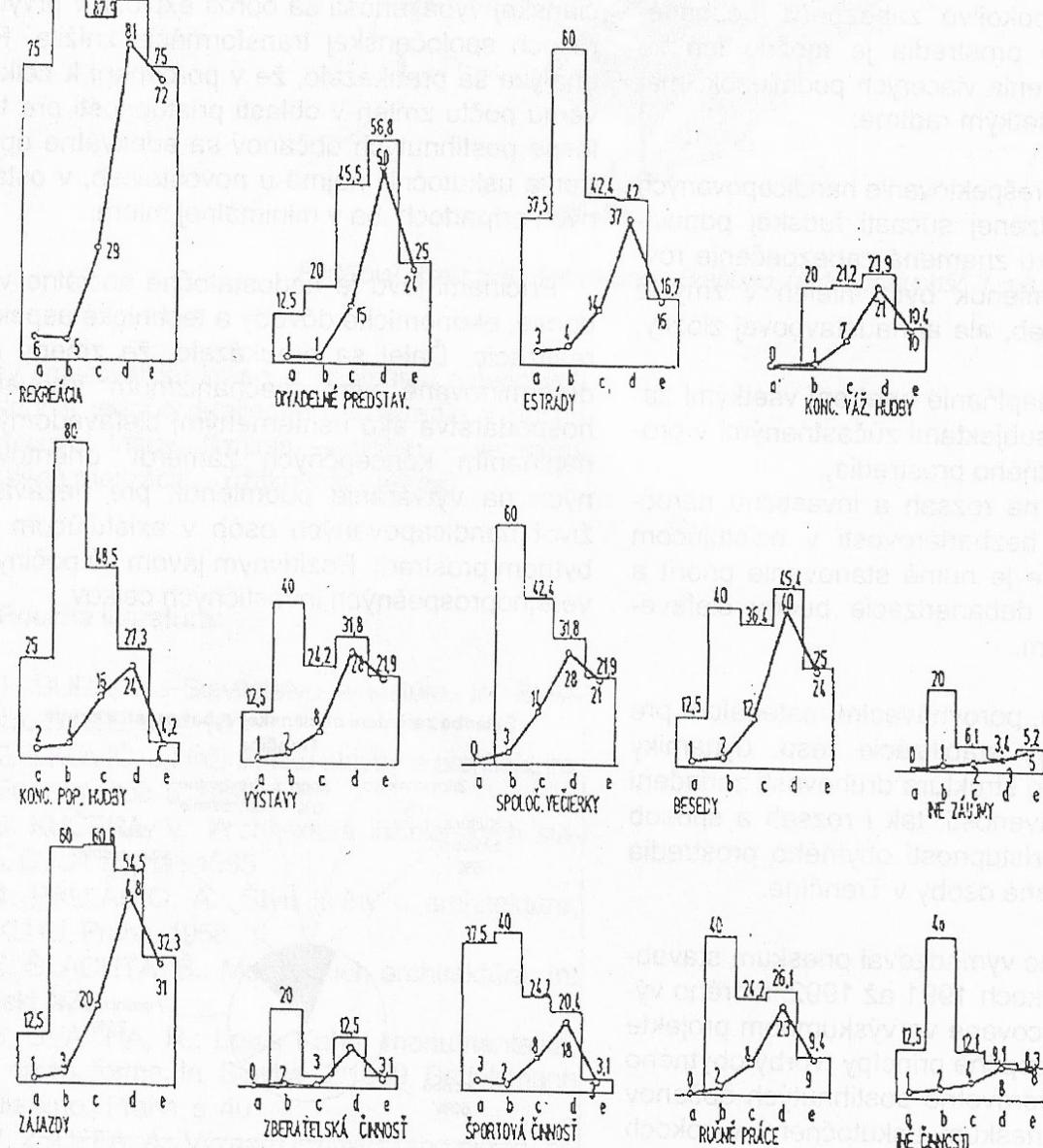
Príčinami javu je nedostatočné sociálne vedomie, ekonomické dôvody a technické aspekty realizácie. Ďalej sa preukázalo, že zmeny sú determinované viac mechanizmom trhového hospodárstva ako usmerneným, cielavedomým napĺňaním koncepcných zámerov orientovaných na vytváranie podmienok pre nezávislý život handicapovaných osôb v existujúcom obytnom prostredí. Pozitívnym javom sú počiny u verejnoprospešných investičných celkov.

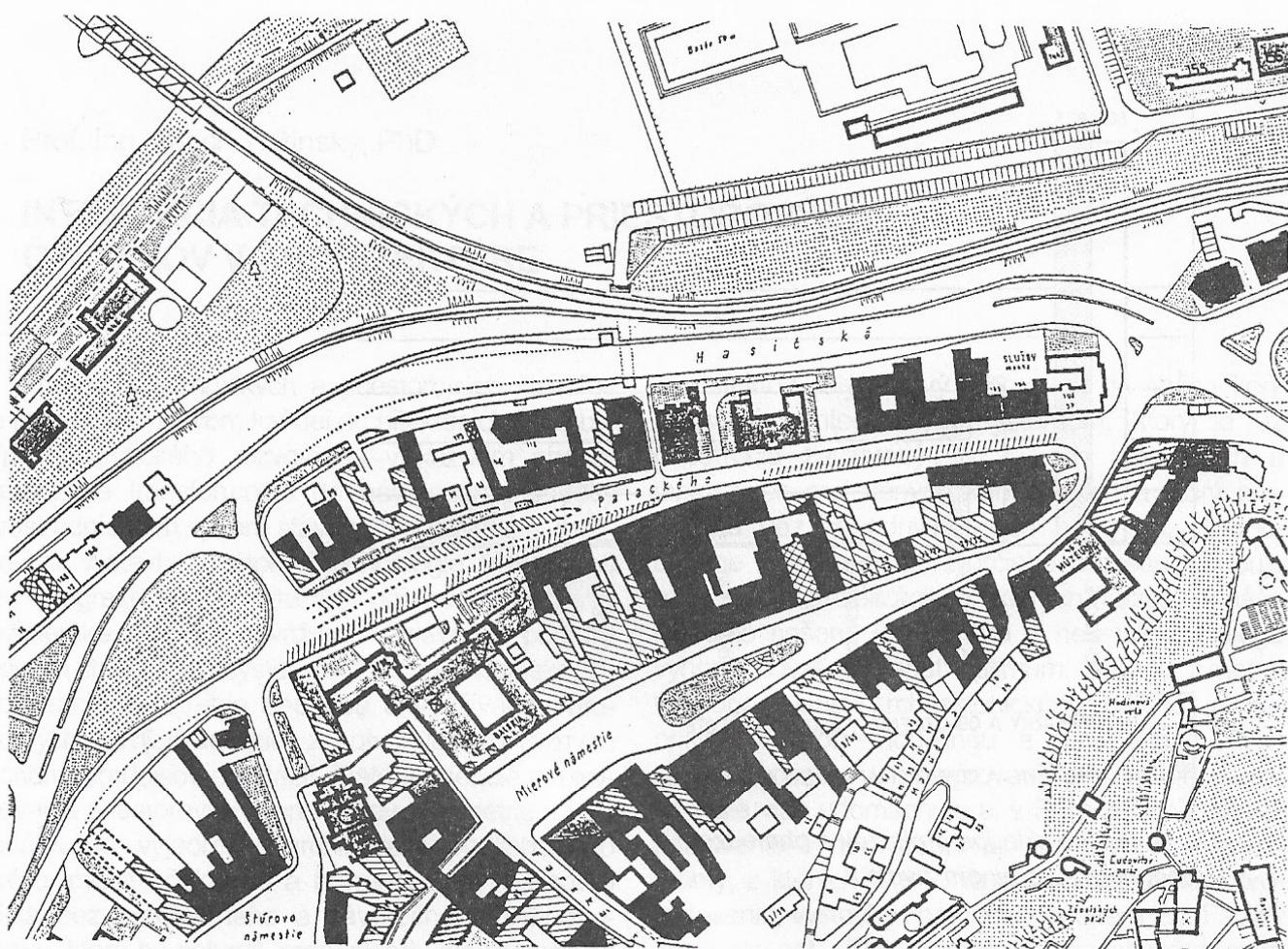
ZARIADENIE OBČIANSKEJ VYBavenosti V CENTRE TRENČÍNA

Druh občianskej vybavenosti	Počet zariadení	%
Prechodné ubytovanie	3	0,68
Verejné stravovanie	56	12,70
Administratíva	90	12,70
Obchod	267	60,54
Kultúra, školstvo	21	4,76
Zdravotníctvo	4	0,91
Sport	0	
Spolu	441	100,00

Graf č. 1

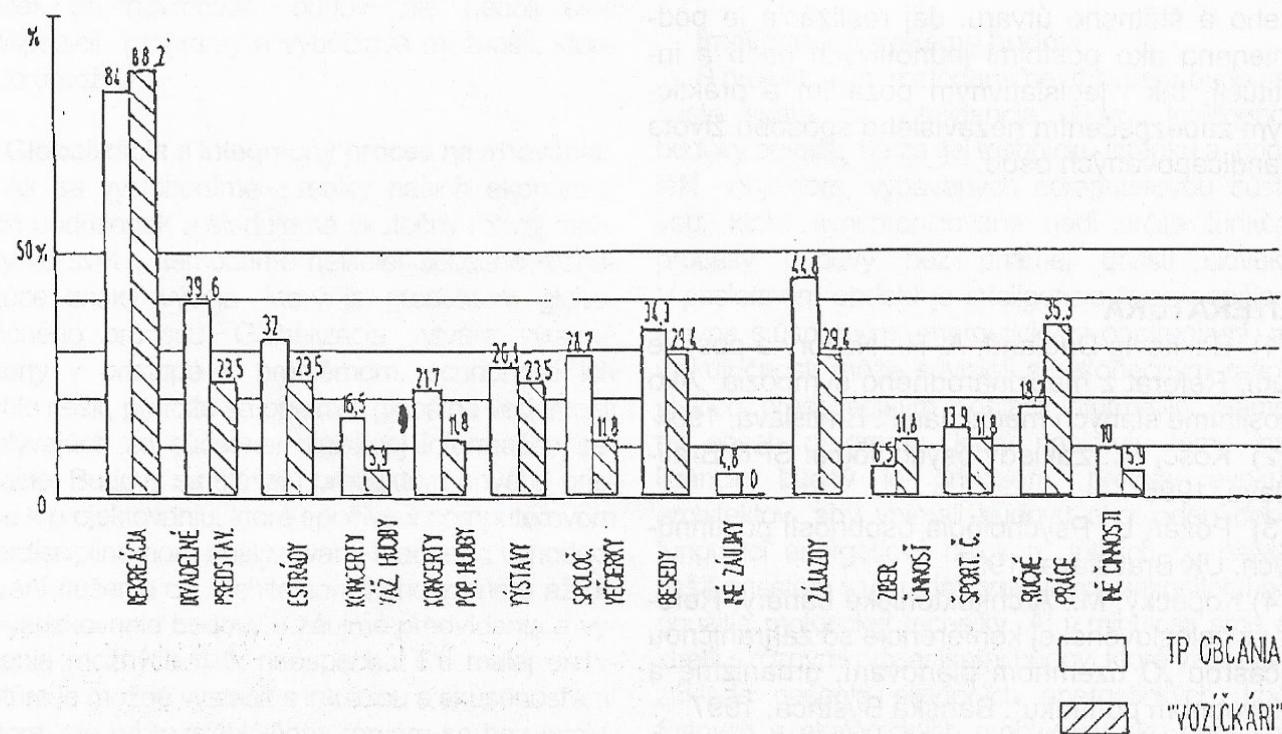

Záujem o jednotlivé aktivity podľa vekových skupín: a - do 14 rokov b - 15 až 20 rokov
c - 21 až 40 rokov d - 41 až 60 rokov e - nad 60 rokov

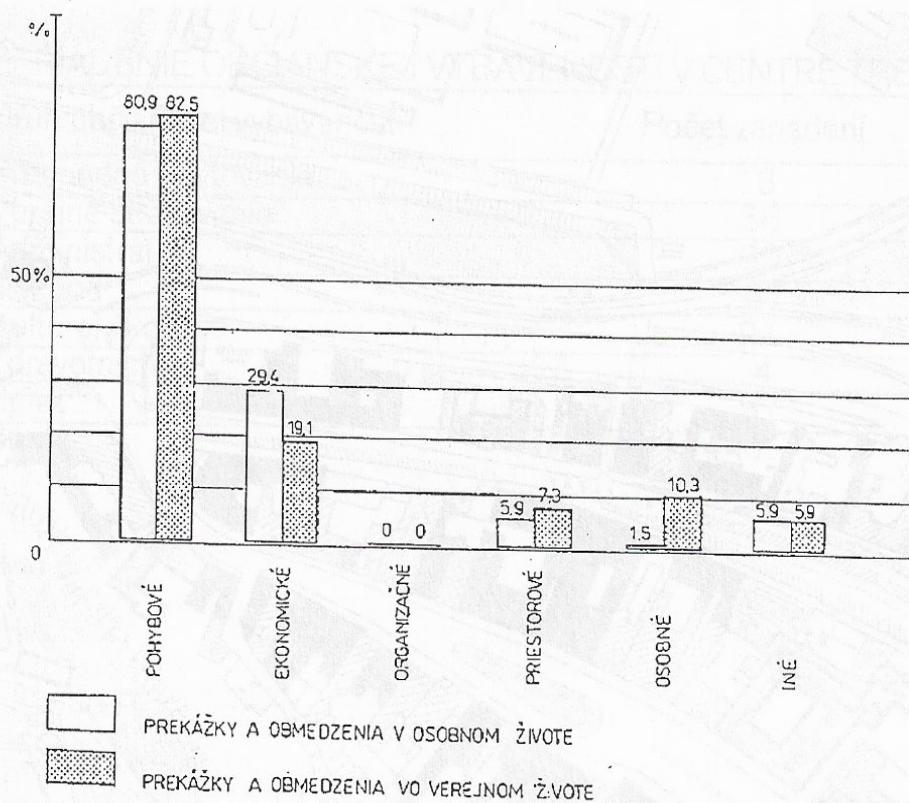

Vyhodnotenie druhu architektonických bariér v zariadeniach občianskej vybavenosti v centre Trenčína (výsek z riešeného územia)

Graf č. 2

Percentuálna skladba záujmu o oblasti aktivít v skúmanej vzorke telesne postihnutých občanov a vozíčkarov

Graf č. 3

Percentuálna skladba prekážok a obmedzení v osobnom a verejnom živote

ZÁVER

Riešenie problematiky bezbariérového životného prostredia je úloha náročná, dotýkajúca sa najmä znalostí spoločenských, kultúrnych a ekonomických podmienok v rámci samosprávneho a štátneho útvaru. Jej realizácia je podmienená ako postojmi jednotlivých osôb a inštitúcií, tak i legislatívnym pozadím a praktickým zabezpečením nezávislého spôsobu života handicapovaných osôb.

LITERATÚRA

- (1) Bakkevig Dagland, A. H.: Názory a postoje ľudí. Referát z medzinárodného sympózia „Ako posilníme slabých medzi nami“. Bratislava, 1994
- (2) Košč, M.: Základy psychológie. SPN Bratislava, 1996
- (3) Požár, L.: Psychológia osobnosti postihnutých. UK Bratislava, 1997
- (4) Kopecký, M.: Architektonické bariéry. Referát z celoslovenskej konferencie so zahraničnou účasťou „O územnom plánovaní, urbanizme a stavebnom poriadku“. Banská Bystrica, 1997
- (5) Kopecký, M. a kol.: Metodicko-koncepčné princípy tvorby obytného prostredia pre zdravotne postihnutých občanov. Bratislava, VÚ 1993.